

Ristenrauna Magga
Sosiaalineuvos

Tervehdys Utsjoen tehostetun
palveluasumisyksikkö Dorvu:n vihkiäisissä
24.10.2014

Arvoisa juhlaväki

Minulla on suuri kunnia ja erittäin mieluisa tehtävä esittää tervehdys tässä vihkiäisjuhlassa. Illoitsen kanssanne tehostetun palveluasumisyksikön valmistumisesta. Se on yhden unelman täyttyminen myös minulle.

Suomessa on vuodesta 1954 lähtien vietetty vuosittain lokakuussa vanhusten viikkoa ja – päivää. Tänä vuonna viikon teemana on ” Arvokas vanhuus on ihmisoikeus. Aina”, Tänä viikolla vihittävä asumisyksikkö on osaltaan edistämässä saamelaisvanhusten arvokasta vanhuutta, tarjoamalla viihtyisän kodin ja ympärivuorokautisen huolenpidon vanhuksille, jotka eivät enää pärjää omassa kodissaan.

Saamelaisvanhusten Arvokas vanhuus edellyttää perushoidon lisäksi mm., että vanhukset voivat aina puhua ja kuulla omaa kieltään, nähdä ja kokea tuttuja asioita ympärillään, puhua ja muistella itselleen tärkeitä asioita, tuntee tutut maut ja hajut, kokee ystävien ja läheisten läsnäolon, kokee olevansa osa yhteisöä ja tuntee olevansa arvokas ja arvostettu. Muistisairaudet ovat eräs tärkeimmistä kotona selviytymistä estävistä tekijöistä. Ne koskettavat meitä jokaista joko suoraan tai välillisesti. Vaikkei omassa muistissa olisikaan vikaa, voi lähipiirissä olla muistisairas ihminen.

Tällaisena juhlapäivänäkin haluan ottaa esille muistisairaana omaisten ja läheisten varhaisen tuen tarpeen. Tilanteessa, jolloin perheenjäsenenä tai läheisenä muistin heikkeneminen rupeaa vaikuttamaan arjen askareissa, pitäisi huolehtijan uskaltaa puhua siitä jollekin. Mutta kenelle, se onkin jo ongelma.

Hoitaja tarvitsisi tuolloin tietoa mm. siitä, miten pitää toimia, keneen ottaa yhteyttä ja missä vaiheessa jne. Mieleen nousee monia kysymyksiä. Hoitajien ja läheisten varhainen tuki on erittäin tarpeellinen, koska jos he väsyvät tarvitaan kohta uusi asumisyksikkö tuohon viereen. Toivonkin, että uusi asumisyksikkö osaltaan muodostuu paikaksi, johon myös läheiset ja omaiset uskaltavat tulla kysymään neuvoa muistiasioissa ja hakemaan varhaista tukea.

Äidinkieli on tunteiden kieli. Omalla kielellä puhuminen on luonnollista ja turvallista. Vanhuksen äidinkielellä on suuri merkitys hoidon laatuun. Sitä emme korosta ollenkaan liikaa. Kielen lisäksi kuitenkin yhtä tärkeää on asukkaiden kulttuuritausta ja sen huomioiminen arjen työssä. Kulttuurilähtöinen työskentely asumisyksikössä vaatii ilman muuta uudenlaista ajattelua ja alussa vähän enemmän työtä, kuten aina kehittämistyössä.

Olen kiteyttänyt saamelaisen vanhuksen hoidossa kolme tärkeää koota. Kulttuuritaustan huomioiminen on tärkeää vanhuksen kanssa kommunikoinnissa, kohtaamisessa ja kohtelussa. Toivon, että tästä tehostetun asumispalveluyksikön arjen toiminnasta muodostuu saamelaiskulttuuri-lähtöisesti toimiva, saamenkielinen yksikkö, jonka toimintaa voidaan käyttää esimerkkinä Suomen ja pohjoismaiden vanhusten-huollossa.

Musiikki on tärkeä osa muistisairaana ihmisen arjessa. Uuteen yksikköön haluan antaa Utsjoen virsilauluryhmän cd:t ”Sälmmat” ja uskon että teillä on niille käyttöä.